

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan de voorzitter van de Vaste commissie voor
Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
W.J.H. Lodders
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Onderwerp
Verzameloverleg: Wmo / Mantelzorg /
Maatschappelijke opvang /
Hulpmiddelenbeleid 15 maart 2018

Datum
12 maart 2018
Ons kenmerk
2018/0035/AvD/VB/ RG

Geachte mevrouw Lodders,

Zorg, maatschappelijke ondersteuning en opvang raken aan mensenrechten. Met deze brief wil het College voor de Rechten van de Mens graag laten zien op welke manier mensenrechten een rol spelen bij de onderwerpen die op de agenda van het verzameloverleg op 15 maart a.s. staan. Ook geeft het College aan wat de meerwaarde is van een mensenrechtelijke benadering in het sociale domein.

Mensenrechten zijn van toepassing in het sociale domein

Het recht op maatschappelijke participatie en zelfstandig wonen zijn mensenrechten. Dat dit kerndoelstellingen zijn van de Wmo 2015 biedt gemeenten dus goede aanknopingspunten om in hun beleid en uitvoering daarvan te werken vanuit mensenrechten. Daarmee bevorderen zij dat zelfstandig wonen mensen meer zeggenschap geeft over hun leven en dat zij meer betrokken kunnen zijn bij de samenleving. Dat sluit goed aan bij het recht op persoonlijke autonomie en participatie.

Een aantal voorbeelden illustreert dit verder. Rekening houden met de mensenrechten van mantelzorgers in het beleid gericht op hun ondersteuning, draagt eraan bij dat zij hun zorgtaken en hun privé- en professionele leven in evenwicht kunnen houden. Dat komt de verwezenlijking van hun recht op persoonlijke autonomie ten goede. Verder vragen mensenrechten om een beleid dat toegankelijke opvang van slachtoffers van huiselijk geweld garandeert. Dat beschermt hun recht op lichamelijke en geestelijke integriteit en hun recht op persoonlijke autonomie.

Toetsing gemeentelijk beleid aan mensenrechten noodzakelijk

Vaststellen dat mensenrechten relevant zijn in het sociale domein heeft consequenties. De verschillende rechten die hierboven zijn genoemd, brengen mee dat de (lokale) overheid mensen in een kwetsbare situatie, zoals slachtoffers van huiselijk geweld of mensen die hulp nodig hebben om zelfstandig te kunnen blijven wonen, moet ondersteunen. Het recht op

zelfstandig wonen vraagt bijvoorbeeld van de overheid dat zij passende huisvesting beschikbaar stelt en ervoor zorgt dat ouderen en mensen met een beperking toegang hebben tot zorg en ondersteuning om zelfstandig wonen mogelijk te maken. Als de overheid daarin tekortschiet, kan dat leiden tot situaties die niet in overeenstemming zijn met de rechten van de mens. Het kan bovendien geschillen tussen burgers en de overheid opleveren, die wellicht vermijdbaar waren geweest.

Voor gemeenten betekent dit dat zij ervoor moeten zorgen dat zowel hun beleid als de beslissingen die zij nemen in concrete gevallen in overeenstemming zijn met de rechten van de mens. Als overheidsorganen hebben zij een eigen verplichting om deze rechten te beschermen en te bevorderen. Ook betekent het dat bij het uitbesteden van taken aan private instellingen gemeenten ervoor verantwoordelijk blijven dat die organisaties handelen in overeenstemming met de rechten van de mens.

De meerwaarde van een mensenrechtelijke benadering

Het centraal stellen en toepassen van mensenrechten bij de ontwikkeling van beleid en de uitvoering van taken in het sociale domein beschermt en bevordert mensenrechten en draagt bij aan het voorkomen van geschillen op dit gebied. Het alomvattende karakter van mensenrechten biedt namelijk een basis voor een integrale benadering van de diverse, met elkaar samenhangende problemen met betrekking tot de gezondheid, de veiligheid, de financiële situatie en het welzijn van mensen in een kwetsbare positie. Dit kunnen mensen zijn die hulp nodig hebben om zelfstandig te wonen, mantelzorgers en slachtoffers van huiselijk geweld.

Kortom, mensenrechten zijn van toepassing in het sociale domein. En een mensenrechtelijke invalshoek kan bijdragen aan integraal en effectief beleid op dit terrein. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Vlada Burmistrova, beleidsadviseur, via v.burmistrova@mensenrechten.nl of via 030-888 3888.

Met vriendelijke groet,

Mr. Adriana C.J. van Dooijeweert
Voorzitter